

Paraplyets historia

Återutgivning av text från 1926

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Paraplyets historia

– Återutgivning av text från 1926

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-494-1

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en intressant historik över paraplyets europeiska historia.

Du får läsa om de kyrkliga personligheter som började använda paraplyer och parasoller för att skydda kungligheter som var på väg till kyrkan.

Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1926 i tidningen "Göteborgs Morgonpost Vy och revy-bilagan" med rubriken "Ur paraplyets historia". Texten publicerades anonymt.

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

Eftersom den här texten skrevs i början av 1900-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Paraplyets historia

Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1926 i tidningen "Göteborgs Morgonpost Vy och revy-bilagor" med rubriken "Ur paraplyets historia". Texten publicerades anonymt.

I slutet av 700-talet uppfann abboten Alenin av Tours, Karl den stores vän, ett lätt skyddstak mot regnet, vilket han fastgjorde vid en kapp och år 802 skänkte till biskop Arno av Salzburg.

"Jag sänder ett skyddstak till Eders Högvördighet", lär han ha skrivit, "som skall skydda Edert vörnadsvärda huvud för regnskurar", och biskopen lär ha varit synnerligen glad över apparaten, då det nämligen brukade regna dagligen i Salzburg, något som för övrigt knappast förbättrats under tidernas lopp. Även Karl den store lär enligt en gammal krönika ha fått lida under denna meteorologiska företeelse. Då han påsken 803 besökte sin vän biskop Arno, överraskades han nämligen av regn under den högtidliga uppståndelseprocessionen.

"Fulla av fruktan", heter det i samma krönika, "sågo riddarna och hovmännen från dömens portal upp till den blygrå himlen bekym-

rade för sina kläder och vapen. Då närmade sig på biskopens vink några betjänter med märkliga linneöverdragna ställningar. Kring en vackert målad käpp voro böjliga ris fastgjorda i en cirkel, och över dessa låg mjukt och veckat det vita linnet. Ställningarna spändes upp, och under deras skydd anträdde återtåget till S:t Peters kloster.”

Enligt krönikan hade nu också Karl den store blivit mycket förtjust i uppfinningen och bett biskopen om en av skärmarna som minne. Trots detta synes paraplyet tills vidare icke ha blivit infört, ty då kejsar Karl V vid sitt lysande intåg i Antwerpen ville skydda sin dyrbara hatt för det plötsligt utbrytande regnet, täckte han över den med en duk. Och först under 1600-talets andra hälft kom något uppfinnarsnille på idén att överdraga parasollet, som redan de äldsta folken kände och värderade som solskydd, med vaxduk eller siden, så att det även kunde användas till skydd mot regn. Emellertid voro dessa apparater obekväma och mycket tunga.

Först några årtionden senare lyckades Jean Marin framställa ett hopfällbart och mycket lättare paraply, om vilket ett fruntimmerslexikon från år 1715 utlåter sig sålunda:

”Ett skärmtak av vaxduk, vilket fruntimret bär över sig på en käpp för att därmed skydda sig mot solens hetta. I våra landamären använder fruntimret det däremot under regntiden. Det kan spännas upp och åter dragas ihop.”

Ett exemplar av detta nymoderna skyddstak dök upp i Herisau i Schweiz år 1760, då linnefabrikören Tanner därstädes av en affärsvän i Paris erhöll ett paraply i present. Detta var en ”våldsam maskin” (d. v. s. en som öppnades med en våldsam kraftansträngning) med tofsar i sidan, som väckte allmän beundran. Tanner lät sin dräng bära taket och gick själv makligt bredvid. Om det regnade på en söndag,

fördes samtliga honorationes under Tanners paraply till kyrkan, vilket enligt krönikören gjorde ett mycket högtidligt intryck.

Omkring mitten av 1700-talet införde Betirlesfabriken i Nürnberg paraplyer. De upptogs dock i allmänhet med misstänksamhet. Sålunda uttalade sig en av tiden skribenter om dem: "Sedan någon tid tillbaka har man infört bruket att gå ut med ett paraply, som bäres ständigt under armen. Visserligen utsätta sig ståndspersoner hellre för faran att bli våta; ty paraplyet är ett tecken, att man icke har något ekipage."

Trots allt hån vann paraplyet dock allt mera insteg och värderades snart, som diktaren Scribe uttryckte det, som den sällsynte vännen, som håller sig undan så länge solen skiner, men kommer då det stormar och regnar!

Viktiga ord och personer

Alenin av Tours.

[ca 730–804] Brittisk kyrkoman. Började karriären som lärare i York, var senare lärare vid Karl den stores hov. Utsågs till abbott för klostret Saint Martin i Tours år 796. Var en av sin tids mest inflytelserika personer och skrev ett stort antal böcker och avhandlingar. Hans namn skrivs i dag oftast som Alkuin, Flaccus Albinus Alcuinus eller Ealhwine.

Arno av Salzburg.

[750–821] Biskop i Salzburg och också dess förste ärkebiskop år 798. Tillbringade mycket tid vid Karl den stores hov.

Karl den store.

[742–814] Kung i det frankiska riket och romersk kejsare från år 800. Han regerade över ett rike som omfattade stora delar av Frankrike, Tyskland och Italien.

Karl V.

[1500–1558] Tysk-romersk kejsare samt kung av Kastilien och Aragonien. Styrde över ett mycket stort rike på grund av de många kolonierna i bland annat Nordafrika och Amerika. Man

sade därför att ”i Karl V:s rike går solen aldrig ned”. Abdikerade på grund av sjukdom år 1556 och tillbringade sina sista år i ett kloster.

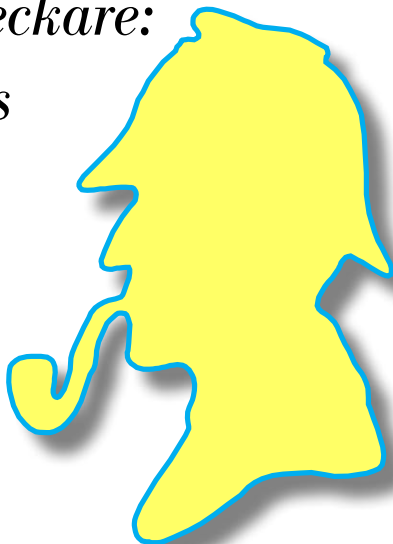
Scribe, Eugène.

[1791–1861] Fransk författare. Skrev framför allt dramatik och var mycket produktiv med fler än 400 teaterpjäser.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carring*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se